І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXV. Ч. 76. ДЖЕРЗИ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 23-го КВІТНЯ 1958 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 23, 1958 No. 76. VOL. LXV.

КОНГРЕС РОЗГЛЯДАЄ НИЗКУ ПРОЄКТІВ І ПРОПОЗИЦІЙ ДЛЯ ПРОТИДІЯННЯ РЕЦЕСІЇ

ТРУМАН КРИТИКУЄ ФІНАНСОВУ ПОЛІТИКУ УРЯДУ

Вашингтон. — Конгрес розглядає цілий ряд проєктів, здійснення яких мало б поліпшити економічну затримку. І так Комісія Способів і Засобів в Палаті Репрезентантів ухвалила 21-го квітня продовжити виплату допомоги безробітним на 16 тижнів і збільшити максимум нинішньої допомоги безробітним до 45 долярів тижнево. Цю допомогу мали б діставати ті безробітні, які вже вичерпали свою допомогу, а також і ті, які досі не були забезпечені набезробіття. Здійснення цього проєкту коштувало б державну скарбницю 1,500,000,000 долярів. Сенат вислав до Білого Дому законопроєкт, згідно з яким цивільні агенції могли б видавати гроші з бюджету на рік 1959 вже тепер, це значить в бюджетовому році, який кінчається 30-го червня 1958 р. На Банковій і Валютовій Комісії в Палаті Репрезентантів зізнавав нюйоркський губернатор Аверелл Гариман, який пропонував зменшити прибуткові податки для поліпшення економіки. Він домагався, щоб уряд приспішив публічні роботи та подбав про продовження допомоги безробітним. Сенатор Линдон Б. Джансон вніс законопроєкт про признання 250 мільйонів долярів для новозорганізованої агенції, яка допомагала б дрібним підприємцям, даючи їм позички. Сенатор Майк Мансфілд вніс законопроєкт про те, щоб звільнену від оподаткування суму збільшити з 600 долярів від особи на 800 долярів. — Визначні демократи критикували республіканський уряд за економічну знижку та за те, що уряд неенергійно поборює рецесію на крайових зборах демократичних жінок у Вашингтоні. Колишній президент Гаррі С. Труман гостро критикував фінансову політику Айзенгавера. Він твердив, що уряд для добра фінансистів збільшив відсотки від позичок та своєю фермерською політикою спричинив те, що добре живеться тільки малій групі упривілейованих. На думку колишнього президента дорогий кредит — це головно причина теперішньої господарської кризи. Президент Айзенгавер заявив був на початку цього місяця, що якби його уряд був продовжував фінансово-валютову політику Трумана, то ЗДА були б засипані грішми, але доляр був би обезцінений. На зборах демократичних жінок промовляла і пані Ф. Д. Рузвелт, яка остерігала свою партію, що демократи зможуть виграти вибори тільки тоді, коли дадуть світові конструктивну програму. Колишній демократичний кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон сказав, що демократичні уряди працювали в дусі миру в світі і для добробуту народу в ЗДА.

У ЗДА ув'язнено ще одного совєтського шпигуна

Ню Йорк. — Агенти Еф-Бі-Ай ув'язнили в понеділок дня 21 квітня ц.р. у Бруклайн, Масс., 50-літнього Марка Зборовського, колишнього агента НКВД у Франції і востаннє дослідного асистента в ділянці антропології у Гарвардській школі публічного здоров'я. Ув'язнено Зборовського у зв'язку із справою Собелів і слідством, що його започаткувало Федеральне Бюро Інвестиґацій в справі Василія Зубіліна, кол. генерала військ НКВД, що був секретарем совєтської амбасади у Вашинґтоні і водночас керівником совєтської шпигунської сітки у ЗДА до часу, поки його становища не перейняв Джекоб Собел, засуджений минулого року за шпигунство. Зборовський, як подають американські газети, народжений в Умані, замолоду жив у Польщі і потому у Франції. У тридцятих роках, згідно із його ж признанням, він працював, як аґент НКВД в Парижі. Американським громадянином став у 1947 р. Обвинувачують Зборовського у кривоприсязі, бо під час своїх зізнань дня 20 лютого 1957 р. він заперечив свої контакти із Соболем на протязі 1944-1947 років.

Фінлеттер критикує економічну політику республіканців

Бир Мавнтейн, Н. И. — Колишній демократичний секретар летунства Томас К. Фінлеттер промовляв на прийнятті демократичної організації повіту Рокленд і передбачав, що „загальна перемога демократів восени цього року збудить республіканський уряд та змусить його щось зробити для того, щоб допомогти тим людям, які тепер терплять внаслідок економічної знижки". Фінлеттер не робив жадних натяків на те, що він хотів би бути демократичним кандидатом на сенатора. З цього повіту походить голова Демократичної Стейтової Організації Майкел Г. Прендерґаст, який назвав Фінлеттера „мудрим і здібним представником демократів", подібним до іншого провідника демократів — Аверелла Гарримана. Прендерґаст казав, що Фінлеттер — це „чесна, здібна і щира людина". Фінлеттер твердив, що з Вашинґтону „виходить тепер самий шум, який виходив і давніше від республіканців під час кожної економічної знижки".

В АМЕРИЦІ

● **В суботу президент Айзенгавер** відпочивав у Кемпі Дейвід, в горах Термонд в Мериленді, грав у ґольфа і ловив пструги, а в неділю тільки відпочивав і ввечорі коло 6-ої години був уже в Білому Домі.

● **До ЗДА прибуло з СССР** п'ять учасників другої світової війни, щоб відзначити 13-річчя з дня зустрічі на ріці Ельбі в Німеччині американських військ із совєтськими. З тієї нагоди в п'ятницю відбудеться бенкет в готелі „Статлер" у Вашинґтоні.

● **13 річний Майкел Детмолд** із Світ Браєр, Вірджінія — великий прихильник президента Айзенгавера, хоч батько його є особистим приятелем демократа Адлея Е. Стівенсона. У день народин Майкела Стівенсон прислав йому телеграму: „Бажаю тобі всього добра, хоч ти найбільше любиш Айка". Батько хлопця написав про це Айзенгаверові, який прислав хлопцеві листа такого змісту: „Щасливих народин — Двайт Д. Айзенгавер".

● **В Нютоні, Массачусетс,** втопилися разом із автом 5 жінок у віці від 80 до 96 років, мешканок місцевого дому для старців. Пані Ровз Вотсон, яка керувала автом, залишила його на шляху з невилученою ручною гальмою, і авто з'їхало вниз до озера.

● **Польський амбасадор Ромуальд Спасовський,** промовляючи в Ню Йорку на зборах, зорганізованих з нагоди 15-річчя повстання у жидівському ґетті в Варшаві, заявив, що тепер у Польщі „встановлена повна рівність для всіх громадян, в тому числі й для жидів".

Д-Р ОЛ. САС-ЯВОРСЬКИЙ ПОЖЕРТВУВАВ $30,000 НА ШКОЛУ СВ. ЮРА В НЮ ЙОРКУ

Д-р О. Сас-Яворський

Ню Йорк. — Д-р Олександер Сас-Яворський, український ветеринарний лікар з Абевіл, Луїзіяна, що впродовж січня і лютого цього року своїми виступами на телевізійній програмі „Запити вартости 64,000 долярів" та своїм феноменальним знанням американської історії здобув собі не тільки славу „найпопулярнішої людини" в Америці, але й нагороду в сумі 128,000 долярів, довершив ще одного великого діла: пожертвував 30,000 долярів на нову, модерну школу св. Юра в Ню Йорку, будову якої саме завершують ОО. Василіяни. Про своє рішення скласти цей княжий дар на українську школу повідомив д-р Сас-Яворський особисто 800 осіб, приявних на традиційному Свяченому парафії св. Юра, що відбулося минулої неділі, 20 квітня, у великій авдиторії уже нової школи.

Після благословення їжі, Свячене відкрив парох всч. о. Інокентій Лотоцький, який — привітавши приявних і представивши почесних гостей, передав провід святочного обіду товстмастрові, д-рові Ярославові Падохові. На програму свяченого склались промови всч. о. протоігумена Миколи Когута, всч. о. ігумена Ореста Засійбіди, адвоката Степана Яреми, привіти мец. Романа Гуглевича від Об'єднаного Комітету українських організацій м. Ню Йорку та д-ра Ярослава Восвідки від Українського Лікарського Товариства, як також промова д-ра Олександра Саса-Яворського про значення української школи та д-ра Ярослава Падоха про традиційну пов'язаність українського громадянства зі своєю церквою. Промови переплели концертові точки, а саме сольо-спів п. Наталії Гриньох, яка при акомпаньяменті п. Євгенії Чапельської, відспівала декілька пісень та хору св. Юра під орудою п. Теодора Онуфрика, який виконав три релігійні пісні. Найбільшою атракцією свята, поза оглядинами нової величезної школи, була очевидно приявність д-ра Саса-Яворського, який своє переконливе слово про вагу рідної школи для української дітвори закінчив не менш переконливою заявою про жертвування на школу св. Юра, величезної, як на наші умови та жертву одиниці, суми 30,000 долярів. Теж інші приявні громадяни зложили багаті дари для школи, м. ін. адв. Степан Ярема підніс свою пожертву до 5,000 долярів й до тієї самої квоти підвищив свій даток д-р Іван Макаревич з дружиною. Марійська Дружина Пань доповнила свою пожертву до 3,000, а д-р Роман Патрило склав суму 500 долярів. Це зворушливе свято закінчив о. парох Лотоцький подякою всім тим, що взяли участь у святі та причинилися до будови школи, після чого хор і приявні відспівали „Христос Воскрес". Після свяченого відбулася забава при звуках оркестри п. В. Босого. В часі свяченого проголошено, що з вдячности за княжий дар д-ра Саса-Яворського, велика авдиторійна заля нової школи буде названа його іменем.

У ФИЛАДЕЛФІЇ ВІДБУЛИСЬ НАРАДИ ДЕЛЕҐАТІВ НА КОНВЕНЦІЮ УНС

Филаделфія. — Минулої неділі, 20-го квітня, тут в домі ЗУАДКомітету відбулись окружні передконвенційні наради делеґатів і представників Відділів УНСоюзу филаделфійської округи. В нарадах, якими проводив голова Контрольної Комісії УНС д-р Володимир Галан і на яких секретарював організатор УНС мгр. Іван Скочиляс, взяли участь сорок й один делеґат, що репрезентували 29 Відділів УНС на всіх 33 Відділи округи, в яких є зорганізованих кругло 6,000 членів. Крім місцевих головних урядовців УНС, д-ра Вол. Галана і п-ні Олени Штогрин, в нарадах взяли участь і два члени Екзекутиви, гол. предсідник Д. Галичин і заступник гол. предс. адв. М. Пізнак. Д. Галичин, характеризуючи участь і стан филаделфійської округи в загальному розвитку УНСоюзу, ствердив, що ця і клівлендська округи займають два перші місця в організації членства, бо вони збільшили кількість своїх членів на 7 відсотків, при загальному членському збільшенні УНСоюзу на 3 відсотки. Збори обміркували ряд актуальних проблем УНС та в результаті схвалили ряд резолюцій, між іншим одобрюючи відношення УНС до наших політичної і харитативної централь, УККомітету і ЗУАДКомітету, себто активну участь у їх праці при відповідному заступництві, як також з'ясовано необхідність відповідного скріплення фінансової бази для органу УНС „Свободи" і її видань, з уваги на велику ролю і значення їх для УНС і української спільноти та українських змагань і на загальний зріст коштів вдержання і розбудови тих видань. Між ухвалами було і внесення п. Васюка, секретаря 424-го Відділу, що кожний українець повинен вважати своїм обов'язком і честю бути в рядах членства УНСоюзу. На закінчення нарад приявні делеґати передали на руки гол. предс. Д. Галичина ряд подарунків для недалекої вже конвенції у формі нових членських аплікацій, при чому секретар 237-го Відділу УНС з Честеру, п. Михайло Крика, м.і. уродженець Америки, передав вісім таких аплікацій. Після нарад відбулось для їх учасників спільне свячене.

В зударі пасажирського літака з джетом згинуло 49 осіб

Ляс Веґас, Невада. — 21-го квітня військовий джетовий літак, який летів із швидкістю більшою від швидкости звука, налетів на пасажирський літак ДіСі-7 на висоті 21,000 стіп, і внаслідок цього розбилися обидва літаки, а всі пасажири й залога на обидвох літаках згинули. На пасажирському літаку було 47 осіб, а на військовому — 2 пільоти. Пасажирський літак летів із Лос Анджелесу до Ню Йорку. Катастрофа сталася кільканадцять миль від Ляс Веґас в Неваді. Це вже 4-ий зудар в повітрі в тому районі впродовж двох останніх років, з чого виходить, що немає потрібної контролі летів, хоч летунський рух там є великий.

● **Поліція заарештувала в** Брукліні 44 членів молодечих ґенґів, які в районі Коні Айленд і Флетбуша вели між собою війну. Поки поліція припинила бійку, 5-ох юнаків було поранено.

Д. ЧАЙКОВСЬКИЙ В МЮНХЕНІ ОДЕРЖАВ БОМБУ В КНИЖЦІ „УКРАЇНСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ"

Мюнхен (КР). — Бомбовий атентат на редактора „Шляху Перемоги" Данила Чайковського, що стався минулої п'ятниці, 18-го квітня, є все ще головною темою розмов в колах місцевої української громади. Подробиці цього атентату такі:

В п'ятницю, 18-го квітня о год. 1:30 пополудні поштар приніс до адміністрації „Шляху Перемоги" пакунок, заадресований до: Hern Redakteur D. Tscheikowski, Muenchen Zeppelinstr. 67. За надавця цієї посилки був поданий: F. Kunze, Frankfurt/-Main, Bockenheimer Landstr. 53. Секретарка адміністрації „Ш. П.", панна Лідія Тузяк, доручила цей пакунок виміром 30 x 20 цм редакторові Данилові Чайковському, який саме в тому часі диктував статтю у своєму редакційному секретаріяті. Тому, що адреса того, хто вислав пакунок, була п. Чайковському невідома, як і з уваги на всілякі раніші погрози, він почав посилку обережно відкривати, жартуючи із своїм секретарем п. Левенцем, що в пакунку легко могла б бути бомба. І була! В хвилині осторожного відкриття пакунка, після зірвання мотузка, наступила експльозія з несамовитою детонацією та високим стовпом вогню. Відрухово п. Чайковський кинувся під бюрко, завдяки чому вогонь не випалив йому очей, лиш обсмалив ліву частину його сивої голови та дещо попарив лице і руки. В пакунку знаходилася книжка Симона Наріжного: „Українська Еміґрація" (Культурна праця української еміґрації між двома війнами), Частина I, Прага 1942. По середині книжки вирізано глибоке місце, в якому приміщено вибуховий матеріял із електричним запальником, полученим із кишеневою електро-батерією. Транскрипція прізвища ред. Д. Чайковського на адресі пакунка нагадує ту саму транскрипцію, яку подається на посилках від відомого комітету ген. Міхайлова „За возвращеніе на родіну" із Східнього Берліну. Пакунок був наданий, згідно з поштовою печаткою, у Франкфурті над Майном 16-го квітня 1958 о год 4-ій по полудні.

У справі атентату веде енерґійне слідство баварський крайовий кримінальний уряд, урядовці якого коротко після вибуху прибули до Редакції „Ш. П.".

Проф. Ю. Бойко говорив у Ню Йорку про національні зудари в СССР

Ню Йорк. — В неділю дня 20-го квітня ц. р. у великій залі Народного Дому відбулося багатолюдне громадське зібрання, на якому проф. Юрій Бойко, голова Незалежної Асоціяції Дослідників Совєтської Теорії і Практики в Національних Проблемах виголосив доповідь на тему: „Сьогоднішні національні зудари в СССР і перспективи нашого визволення". Зібрання відбулося під протекторатом УККА заходом комітету центральних наукових, допомогових і суспільно-громадських установ і проводила ним президія у складі: Мик. Бігун, проф. І. Вовчук та проф. П. Голубенко. У своїй доповіді проф. Ю. Бойко яскраво насвітлив кризу в ділянці совєтської теорії національного питання, де під тиском різних сил і настроїв створився хаос і плутанина. Доповідач спинився у своєму розгляді довше над совєтською національною політикою в Кирґізькій ССР і показав на прикладах ввесь тиск совєтського режиму в цій країні. В дальшому подав докази наявности революційного підпілля в Естонії і революційних настроїв у Грузії і вже на цьому тлі дав образ сучасного українського життя під Совєтами та визвольних змагань українського народу. При цьому доповідач схарактеризував політику сучасної паразитарної верхівки в УССР, яка з одного боку співпрацює тісно з Москвою і з другого намагається здобути популярність серед українського населення, імітуючи український патріотизм. Під тиском мас і революційного підпілля совєтський режим в Україні змушений був дати деякі полегші для українського культурного процесу, але наївні — на думку доповідача — надії тих, які сподіваються визволення України внаслідок такої лібералізації. Учасники зібрання прийняли доповідь проф. Ю. Бойка із зацікавленням і з признанням і свою прихильність до завдань очолюваної проф. Ю. Бойком Асоціяції засвідчили збіркою пожертв на її дослідну і видавничу діяльність.

Відбулась Американська Конференція Слов'янських Наукових Товариств у ЗДА

Ню Йорк. (НТШ) — Американська Конференція Слов'янських Наукових Товариств у ЗДА відбула дня 7-го квітня 1958 р. в залі Наукового Товариства ім. Шевченка чергове засідання з участю представників Наукових Товариств українських, польських, білоруських, словацьких, словінських, хорватських і козацьких. До Конференції належать Наукові Товариства всіх слов'янських народів в ЗДА, за винятком москалів, сербів і болгарів, які не мають Наукових Товариств на терені ЗДА. На останньому засіданні передискутовано проєкт статуту, доповнено його та внесено поправки з тим, що в червні ц. р. збереться поновно Конференція Слов'янських Наук. Товариств для прийняття цього статуту та вибору управи. На тому ж засіданні проф. д-р Роман Смаль-Стоцький дав довшу доповідь про ролю та цілі цього об'єднання та про конечність його існування у вільному світі, щоб в цей спосіб гідно протиставитися акції совєтського панславізму. Прелеґент згадав також про скликання до Москви Четвертого Міжнародного Конґресу Славістів, який має відбутися в вересні ц. р. З уваги на те, що американські славісти погодилися взяти в ньому участь, завданням Конференції Слов'янських Наукових Товариств в ЗДА буде протиставитися тій акції Совєтів та змагати до скликання такого ж Конґресу Славістів в наступному році у вільному світі.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Загальний з'їзд канадійського Союзу Українців Самостійників** та його складових організацій відбудеться в днях 3 до 6 липня ц. р. в Едмонтоні. З'їзд цей буде ювілейним, бо згадана організація закінчила 30 років своєї діяльности. Головою СУС є п. Юліян Стечишин з Саскатуну і ген. секретарем проф. Д. Максим'юк.

● **П'ятитомову „Історію Української Літератури" Михайла Грушевського** вирішило перевидати видавниче Т-во „Книгоспілка" в Ню Йорку, яке закінчило вже перевидання 10-томової „Історії України-Руси" цього ж автора.

● **Дев'ятий Крайовий З'їзд Спілки Української Молоді в Канаді** почнеться дня 17 травня ц. р. в Торонті, Онт. у Домі „Просвіти".

● **Доповідь Ярослави Сурмач** про її останню поїздку по українських осередках в Польщі і Чехословаччині відбудеться в четвер дня 24 квітня о год. 7.30 вечора у Дадж Рум ім. Ірла Голла в Колумбійському Університеті. Улаштовує доповідь Українська Студентська Громада в Колумбійському університеті.

МОСКВА ВІДКЛИКАЛА СКАРГУ ПРОТИ ЗДА НА РАДІ БЕЗПЕКИ

Об'єднані Нації. — Совєтський Союз зазнав на цілій лінії програ на терені Ради Безпеки Об'єднаних Націй, куди він заскаржив був З'єдинені Держави за здогадне загрожування мирові летами американських бомбардувальників нібито в сторону совєтських кордонів у полярному обширі. Після шестигодинного засідання Ради Безпеки в понеділок 21 квітня ц. р., пізнім вечором совєтський делеґат Аркадій Соболєв відкликав зголошену ним в його першій промові резолюцію. Сталося це тому, що в ході дискусії виявилось, що вісім держав з-посеред 11-х напевне голосуватимуть „проти" внеску Соболєва. Проти Совєтів висловились Англія, Франція, Канада, Національний Китай, Кольомбія, Ірак, Панама і З'єдинені Держави. Японія заявила, що вона стримається від голосування, ото ж Совєти могли щонайвище дістати два голоси — свій і Швеції, яка проте, мабуть, також не голосувала б. Шведський делеґат за весь час дискусії не забирав слова. Соболєв застеріг собі право відновити цю саму скаргу. Формально він забрав назад свою резолюцію, не допустивши до голосування, нібито тому, що „образився" відкиненням його двох внесків на відкладення голосування до наступного дня. Головуючий на засіданні американський делеґат Генрі Кебот Ладж пояснив, що з уваги на вичерпану дискусію і розмірно вчасну пору — можна негайно перевести голосування. Внесок Соболєва, щоб відкласти голосування до вівтірка вечора — перепав 4-ма голосами проти 2-х. Наступний внесок, щоб відкласти голосування до вівтірка ранку — перепав 6-ма голосами проти 2-х. Тоді Соболєв, побачивши свою повну програ, взяв свою резолюцію назад, встав і вийшов зі залі, і на цьому закінчилась ця чергова совєтська трагікомедія.

У своїй промові Соболєв повторив ще раз цілу промову Громика з попередньої п'ятниці в цій справі, закинувши З'єдиненим Державам ще раз, що лети американських бомбардувальників в арктичному обширі близько совєтських кордонів є „провокацією" і доводять світ „над беріг війни". Він пригадав ще раз совєтську заяву про припинення дальших атомових дослідів, заперечив, наче б ця совєтська скарга була пропаґандивним маневром та зголосив резолюцію, яка закликала З'єдинені Держави відмовитись від дальшого скеровування військових літаків з вантажем атомових і водневих бомб у напрямку кордонів інших держав, бо, мовляв, такі лети створюють загрозу для безпеки тих країн або військову демонстрацію. — У своїй відповіді американський амбасадор Генрі Кебот Ладж раз-у-раз підкреслював, що те, що роблять ЗДА — це виключно військовий засіб самооборони. Американське летунство мусить стояти на висоті своїх завдань на випадок несподіваної совєтської атаки і для тієї цілі воно мусить бути безупинно треноване. Пробні лети, що їх роблять тепер американські військові літаки над власною американською територією, у найменшій мірі нікому і нічому не загрожують. Машини автоматично завертають, долетівши до точно визначеної точки. Тільки один Президент може приказати летіти поза ту точку. Американський представник пригадав знову аґресивну і провокаційну політику Совєтів, яка єдино примушує Америку і цілий вільний світ видатковувати велетенські квоти на збройну силу і тримати її напоготові. Єдиний найкращий спосіб зліквідувати ті американські летунські вправи — це негайно приступити до переговорів про міжнародне роззброєння й прийняти західній плян про контрольну систему проти несподіваної атаки. Ладж пригадав, як Хрущов і Мікоян висміяли американський плян, щоб застосувати плян Айзенгавера „відкритого неба" до полярного обширу. Мікоян кепкував, що ведмеді покищо не загрожують нікому, отже такий плян „смішний". Також усі інші промовці в Раді Безпеки натискали на Соболєва, щоб він погодився переговорювати про міжнародне роззброєння. Він відповів, що про це може рішати тільки конференція „на вершинах", а тут, на Раді Безпеки, стоїть на денному порядку не справа роззброєння, а совєтська скарга проти американського летунства.

Англія закликає Совєти встановити контролю над атомовими дослідами

Лондон. — Англійський прем'єр Геролд Мекміллен короткою на 153 слів нотою з понеділка 21-го квітня ц. р. відповів на заклик Хрущова з 4-го квітня ц. р., щоб припинити дальші атомові пробні вибухи. Англійський прем'єр заявив, що єдиним практичним шляхом перевести в діло постанову про припинення всяких дальших ядрових вибухів є створення контрольно-інспекційної системи. Тому найкращим шляхом до цієї цілі є негайне покликання до життя технічної комісії, яка призадумалась би над практичними способами, як встановити таку контрольну систему. При цій нагоді західні коментатори пригадують, що саме Англія зголосила вже була на минулорічній конференції роззброєння в Лондоні конкретний проєкт такої контрольної системи, яка виключила б можливість переводити тайком експериментальні вибухи атомових і водневих бомб.

У СВІТІ

● **У Парижі** помер на 85-му році французький генерал Моріс Ґустав Гамален, що був командантом англо-французьких збройних сил у війні проти Німеччини в 1939/40 рр. Після їх розгрому німцями — відсунувся від військового та політичного життя і написав спомини п. з. „На службі".

● **У Південно-Африканському Союзі** відбулись минулого тижня парляментарні вибори, в яких націоналістична партія прем'єра Йоганнеса Стрійдома дістала 103 посольські мандати на всіх 163. Таким чином біле населення Південно-Африканського Союзу потвердило расистську політику уряду Стрійдома. Мурини, які становлять в країні велику більшість, не мають права голосування.

● **Англійський прем'єр Мекміллен** і західньо-німецький канцлер Аденауер проголосили спільний комунікат, в якому визнають дві справи найважливішими з-посеред усіх спірних і нерозв'язаних ще міжнародних проблем, які загрожують безпеці світу: все ще існуючий поділ Німеччини та перегони у збросніні. Вони заявили, що справа об'єднання Німеччини і міжнародного роззброєння під контролею повинні становити дві головні точки на денному порядку нової конференції „на вершинах".

● **Хрущов виступив у** новій своїй промові проти тих батьків в Совєтському Союзі, які стараються охоронити своїх дітей від фізичної праці у фабриках чи на ріллі. Хрущов заповів загострення умов прийняття до високих шкіл, з тим, що саме найталановитіших учнів середніх шкіл висилатимуть на два роки на працю до фабрик і на ріллі, поки дозволять їм вписатися на високу школу.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОМПРОМІТАЦІЯ З ОБВИНУВАЧЕННЯ

Заява державного секретаря ЗДА Джана Фостера Доллеса із середи минулого тижня про те, що Совєти звели стосовану ними у міжнародних взаємних дипломатію до пропагандивного засобу, що вони зловживають шляхами й засобами міжнародного контакту не для полагоди тих чи інших конфліктів і проблем, а виключно для пропаганди, знайшли не за цілих два дні яскраве підтвердження в новому провокативному виступі Москви проти З'єдинених Держав Америки.

У п'ятницю 18 квітня міністер закордонних справ СССР Андрей Громико виступив з офіційним обвинуваченням, що ЗДА висилають свої бомбардувальники з атомовими і гідрогеновими бомбами понад Арктикою в напрямі на совєтські кордони ... і що „совєтський народ глибоко обурений провокативними акціями Американських Летунських Збройних Сил". Громико виступив із своїм обвинуваченням не в офіційній ноті до американського уряду, але, згідно з совєтськими „дипломатичними" методами, в залі, переданій учасникам нашвидку скликаної пресової конференції, з розісланій всім дипломатичним представникам у Москві.

Для умотивування свого обвинувачення проти ЗДА совєтський уряд покористувався звичайним газетним повідомленням одної з американських пресових агенцій, в якій, за дозволом самого командування Американських Летунських Збройних Сил, були подані ревеляції про те, що ЗДА збудували вздовж Аляски і Канади величезну сітку радарових стацій і летунських баз, т. зв. ДЕВ (Дистент Ірлі Ворнінґ), завданням якої мало б бути виявлення кожночасної евентуальної загрози, значить наближення ворожих ракет чи літаків. В рямцях цієї алярмової системи американське летунське командування вдержує ескадрилі бомбардувальників з атомовими і гідрогеновими бомбами, готові кожної хвилини здійнятись і летіти на ліквідацію загрози.

Як подано в згаданому газетному повідомленні, досі вже відбулося кілька фальшивих алярмів, спричинених ... метеоритами, і на тій підставі Громико висловлює „побоювання", що під час одного з таких алярмів може бути ненароком скинена атомова чи гідрогенна бомба, яка, у свою чергу, може стати початком нової світової війни. Така поведінка ЗДА — заявляє Громико — мусить бути засуджена Радою Безпеки ОН, якій Совєти передали свою скаргу того ж самого дня через свого представника в ОН, Аркадія Соболева.

Американський уряд, призвичаєний до совєтських скарг і обвинувачень, прийняв нову совєтську провокативну скаргу спокійно, стверджуючи, що ніякі американські бомбардувальники понад Арктикою в напрямі на совєтську територію не літали, що існують всі можливі забезпечення проти випадкової експльозії атомових і гідрогенних бомб, репрезентованих американськими бомбардувальниками, що започаткування воєнних дій залежить виключно від наказу Президента ЗДА, і що американський уряд погоджується радо на розгляд совєтського обвинувачення в Раді Безпеки ОН.

Совєтське обвинувачення проти ЗДА не перше й не останнє. З подібними обвинуваченнями виступала Москва вже багато разів протягом останніх років. Вистачить пригадати такі „скарги", як обвинувачення ЗДА у веденні ... бактеріологічної війни, що з ним виступили Совєти після безуспішних намагань змобілізованих ними „добровольців" загарбати Південну Корею, чи обвинувачення ЗДА у підтримуванні підпільних рухів на совєтській території, що його буцімто започаткували ЗДА, ухваливши 100 мільйонів доларів на підтримку для втікачів із Совєтського Союзу в рямках Взаємного Акту Безпеки, спонсорованого конгресменом Чарлзом Е. Керстеном. З обидвома цими обвинуваченнями Москва виступала дуже завзято й наполегливо, і відгомін їх можна ще й досі зустріти в совєтській публіцистиці. Обидві справи вона використовувала дуже успішно для підривання престижу ЗДА в очах відсталих і непоінформованих народів, не зважаючи на те, що Об'єднані Нації ствердили повну безпідставність таких обвинувачень, як, наприклад, ведення ... бактеріологічної війни З'єдиненими Державами Америки. З дві підстав думати, що подібного об'єктивного розгляду в ОН зазнає і нова диковинна скарга Москви про загрозу збоку ЗДА для кордонів Совєтського Союзу. Тим більше, що таку ж оборонну лінію, як ДЕВ, і таке ж летунське поготівля, як ЗДА, вдержують Совєти вздовж своєї території навпроти Канади і ЗДА уже кілька років.

Проте, цим разом Москва перерахувалася і її чергова спроба пропагандивного обвинувачення проти ЗДА в Раді Безпеки ОН обернулась бумерангом проти неї самої. Вислухавши під відповіді американського представника амбасадора Ладжа та побоюючись дальших подібних виступів і повної невдачі під час голосування, совєтський представник Соболєв відкликав своє обвинувачення, і так совєтське обвинувачення перетворилось у совєтську компромітацію.

СВІТОВА ВИСТАВКА В БРЮССЕЛІ

Під звуки національних гимнів 50-ти держав світу та гучні фанфари господарів бельгійців 17 квітня ц. р. відкрито Світову Виставку в столиці Бельгії, Брюсселі. Перша такого роду міжнародна виставка відбулася в Лондоні 1851-го року, і відвідало її 6 мільйонів осіб з усього світу. В брюссельській виставці бере участь 50 держав і 8 міжнародних організацій, між ними такі, як Об'єднані Нації, Мірнародний Червоний Хрест, Рада Европи та ін.

Велетенська, просто „апокаліптична" конструкція посередині колосальної площі, під назвою „Атомій", що домінує над територією виставки, символізує головні напрямні, ідеї та цілі цієї міжнародної імпрези: розвиток техніки та життя людини „завтрішнього дня". Видно також, дуже виразно, посмак прелімінації двох світів, з яких один або другий буде паном цього „прийдешнього дня", Сходу й Заходу, конкретно: ЗДА та СССР. Господарі виставки, уряд Бельгії, сподіваються великої маси відвідувачів — від 200 до 700 тисяч щодня, у місяцях найбільшого їх напливу.

Виставка має шість різко відмінних великих груп-секцій, з яких головні: закордонна секція (обіймає згадані вище 50 держав-учасниць) вісім міжнародних агенцій (що мають свої окремі приміщення-велетні); виключно бельгійська (континентальнонаціональна), далі — секції бельгійських колоніяльного обширу, як Бельгійське Конґо та інші „домінії" цієї багатої колись держави; одна секція присвячена історичному аспектові цієї держави під назвою „Бельгія в 1900-му році".

Уперше в міжнародній виставці бере участь суверенна світова держава, Ватикан. Її павільйон міститься посередині міжнародної секції, переділений дорогою від павільйону ЗДА, за кілька стіп від павільйону СССР. Ватиканський павільйон має вимовну назву „Боже Місто", і центральним об'єктом його є висока святиня, з модерною вежею у формі простягнених рук, з видним на все довкілля св. Хрестом на вершку. „Боже Місто" складається з трьох частин: ресторану, виставкової залі та святині, біля якої знаходиться „заля засідань". Перше, що впадає в око на цій виставці, це картина „модерної людини" — цілком змеханізованої, з холодним серцем „фриджидера", з автоматичною додавальною машиною в голові і з нещасливим, зрозпаченим, пустим серцем. Маса інших картин, таблиць, мап подають стан Католицької Церкви у вільному світі, її ріст та працю. Для нас, українців, спеціяльну вагу можуть мати картини, інформації і діяграми про „Мовчазну Церкву" під Совєтами в новітніх катакомбах. З дотеперішніх звідомлень в американській пресі можна дізнатися про такі порушені у ватиканській частині виставки факти й свідоцтва гоніння і нищення релігії в СССР та в його сателітах: велика картина мадярського кардинала Міндсенті та червоний суд над ним; інструменти тортур над ним; мапа концентраційних таборів в СССР, покажчик країн, в яких існує „Мовчазна Церква"; фасади головних католицьких святинь поза залізною заслоною. Під час тієї виставки, католицькі священики на всіх мовах будуть давати заінтересованим бажані інформації.

Як сказано, головний „тон" всієї брюссельської виставки надаватимуть дві передові потуги світу: ЗДА та СССР. Що покажуть світові ці два окремі світи? З дотеперішніх, скупих інформацій можемо подати такі фрагментарні відомості: одна й друга держава приготовилися до тієї міжнародної імпрези дуже солідно, з витратою поважних сум. Американська преса подає, що наші витрати на одну четвертину менші, зате ефективно і технічно-репрезентаційно ЗДА стоять далеко попереду свого конкурента, „спеца" від таких перегонів.

Що являє собою совєтська частина виставки? Поперше, як підреслюють кореспонденції з Брюсселю, вона дуже монотонна, пригноблююча ззовні, — кожну п'ять землі використано під колосальний бльок-будинок (на відміну від американського павільйону, що тоне в зелені, легких форм алей, хідників, водограїв). Накопичення, переладування видно і всередині, за відомою рецептою „наздігнати й перегнати". Совєтські архітекти старалися розв'язати наказану згори проблему тим, що назовні своєї монолітної будови додали легкі „західньо-капіталістичні" орнаменти, а всередині облегшили символічну „тюрму народів" потоками світляних ефектів. Головною атракцією совєтського павільйону є „спутники" (з живою собакою всередині Спутника II). Масова бездушність та якась розгубленість, при чому незграбність — характеризують всю совєтську виставку, подають західні обсерватори.

Американський павільйон займає лише половину призначеного йому обширу, другу половину, як сказано, призначено на вільний простір, на якому посаджено 50 овочевих дерев, що в перших тижнях після відкриття виставки вкриються рясним цвітом. Ось у чому Америка передусе в світі: простір — символ волі, овочеве дерево — знак добробуту! Цей павільйон має округлу форму, вкриту тривким дахом, під яким народи світу матимуть змогу побачити „сім чудес" світу. Творці цього павільйону мали точні й ясні директиви з Вашингтону, що і як показати відвідувачам виставки, щоб, бува, замість доброго враження у критично наставлених до ЗДА народів, не викликати у них некорисного ефекту. Це — виставка нашого життя й стану, але не для нас, не для внутрішнього вжитку, а для інших країн, народів, їхніх обставин, уподобань, смаків.

На вступі до цього павільйону подано велетенську мапу ЗДА, на якій кожний стейт показує чужинцеві свою характеристичне й найкраще. Наприклад, місто Ню Йорк, репрезентуючи свій стейт, показує гігантичну сторінку за сторінкою — недільне видання „Ню Йорк Таймсу", що має 428 сторінок друку, деякі сторінки в багатих кольорах... В численних залях подано багатоще культурне життя американського народу, його музику, мистецькі картини, фільмову та телевізійну ділянки, з найновішими (кольоровими) досягненнями. Картинами й репродукціями документів подано історію цього народу від найраніших часів. Відвідувачі побачать тут чудеса американської техніки, які годі й перелічити в короткій статті. Одна заля зображує сучасну американську родину, радше її життьовий комплекс, на тлі модерного домашнього вогнища. Друга заля являє собою пересічне американське місто, таке різнородне щодо культурних уподобань, рас, релігій, способу праці та розваги. Подано тут фасади відомих „департаментових сторів", кінгарень, часописних „стендів", жіночих та дитячих склепів, дрогсторів. В деяких „фасадах" можна буде діста ти всі оригінальні американські предмети, як солодощі, води, часописи, журнали та дрібні пам'яткові речі. Подано великих розмірів модель старої і нової Філаделфії. Загально влаштовано все так, щоб глядача не приголомшити достатками та вигодами, а з другого боку, щоб показати направду щасливе та радісновольне життя кожного обивателя цієї багатої країни. Зовсім оригінальним на цій виставці і незнаним навіть для американського суспільства є театр „Кіркерема", що його влаштувала славна каліфорнійська фірма Волт Дісні. Завість дотеперішнього „чуда" фільмової техніки, відомих тривимірних фільмів, 3-Ді, представлено конструкцію вісвітлювання фільму аж 11-Ді! Значить, замість трьох камер, що відбирали, а потім репродукували картини, маємо там аж одинадцять складних синхронізованих камер. Фільм, що його також найновішою методою висвітлюють, показує життя в ЗДА від одного кінця океану по другий.

Для заокруглення слід зазначити, що Протестантська Церква у світі займає два великі об'єкти на цій виставці.

Т. К.

НЕВЖЕ ОБ'ЄДНАННЯ КОРЕЇ?

На темному від хмар міжнародному овиді появився маленький проміньчик, і то з цілком несподіваного боку — Кореї. У західніх політичних колах не виключають, що Москва й Пейпінґ прийшли до переконання, що для їхньої закордонної пропаганди треба якогось аргументу сильнішого, ніж „миролюбні" фрази, і що цим аргументом може стати якраз — згода на об'єднання Кореї на базі, на яку погодився б і Захід.

З початком лютого цього року комуно-китайський прем'єр Чу Ен-лай і його північно-корейський ставленець Кім Іль Сунг у публічних промовах і в офіційних нотах заявили свою готовість на об'єднання Кореї „на базі вільних виборів" під „невтральним наглядом". Первісне враження, що йде тут виключно про пропаганду, захиталось — як читаємо в кореспонденціях з Далекого Сходу представників американських газет — під впливом різних познак, які вказують на те, що совєтсі ніби рішили зробити з Кореї „азійську Австрію", себто погодитись на її об'єднання на базі гарантованої міжнародним договором її невтральності, з урядом, опертим дійсно на несфальшовану волю цілого корейського народу. Хоч це звучить мало вірогідно, проте західний світ, що звик до скоків комуністичної політики, не виключає такої можливости. Москва і Пейпінґ — чусмо — могли прийти до висновку, що з'єднання цілої Кореї — річ абсолютно виключена, бо така спроба була б рівнозначна із спровокуванням нової світової війни, а пожитку з існування комуністичної Північної Кореї нема ніякого — ні для московсько-пейпінської стратегії, ні для їхньої економіки та пропаганди.

Отож, щоб перевірити, чи за пейпінськими й північнокорейськими заявами кристься дійсний замір зробити новий великий і поважний примирливий жест, чи це тільки продовжування пропагандивних трюків, — 16 держав, які брали активну участь у Корейській війні, передали в середу 9 квітня ц. р., через англійського шарже д'аффер у Пейпінгу, комуно-китайському урядові спільну ноту з пропозицію з'ясувати згадані вгорі комуністичні заяви. Зокрема, стосується це сумнівів у двох дуже сутніх точках: як комуністи уявляють собі вільні вибори — за зазразком чи за комуністичним зразком? Як вони уявляють собі „невтральний нагляд" — чи зараховують далі до „невтральних" країн залежних на 100% від Москви європейських сателітів і заприязнених з комуністичним Китаєм Індію, Індонезію та Єгипет, чи погодилися б на нагляд делегованих Об'єднаними Націями дійсно невтральних країн, як Швайцарія, Швеція й південно-американські країни? Як Москва і Пейпінґ уявляють собі „рівність" між Північною і Південною Кореєю, коли в одній є тільки 8 мільйонів населення, а в другій 22 мільйони?

Підхоплення західніми країнами комуністичної пропозиції і поважний тон альянтської ноти з 9 квітня стали міжнародною сенсацією головно тому, що Корея — так би мовити — це найболючіше терня в живому організмі вільного світу. Коли Корея має менше значення для світового миру і міжнародних відносин, ніж також поділена Німеччина, то з погляду з боку для вільного світу, спеціяльно ж для Америки „справа Кореї куди болючіша. Німеччина бо була воюючою стороною, вона запалила другу світову війну, спричинила страшне спустошення у світі, викликала слушне почуття кривди й бажання відплати за заподіяні нещастя. Але Корея сама була жертвою воєнного агресора. Вона стояла під японською окупацією, і ще в листопаді 1943 року Рузвелт, Черчил і Чіянґ Кай-шек поприсягли в Каїро, що Корея має стати знову „вільною, і незалежною". Згода през. Трумана на Потсдамській конференції в липні 1945 р. на поділ Кореї з допущенням Совєтів, які ніколи й не мріяли про таку концесію — до північної зони — це був найкласичніший приклад вирішування чисєсь долі без участи й згоди безпосередньо заінтересованої країни. З'єдинені Держави пливли тоді на високих хвилях тієї співпраці з Совєтами. Жертвою тієї наївної віри упав корейський нарід.

Уже 1948 року московська адміністрація в Північній Кореї не допустила туди комісії Об'єднаних Націй для нагляду над переведенням виборів. 1-го травня 1948 р. проголошено там „Народньо-Демократичну Республіку Кореї" при диктатурною штучно насадженої компартії, а після цілого ряду прикордонних провокацій 25 червня 1950 р. почалась комуністична інвазія на Південну Корею. Війна тягнулася до 27 липня 1953 року, себто до підписання вільного перемир'я, яке триває досі. У цій провізорії обидві сторони тримають великі армії, у постійному сподіванні відновн воєнних дій. Комуністичний Китай проголосив, що з кінцем цього місяця почнає відтягати свої дивізії з Північної Кореї за річку Ялу, на терен Манджурії, де — імовірно — здемобілізована — ймовірних воїків перекинуть на сільсько-господарські роботи. За західним обрахунком, Північна Корея має власних, Совєтами й комуністичним Китаєм вишколених і озброєних, 19 дивізій, а китайці мають там ще тепер своїх 16 дивізій. Південна Корея має 21 дивізію, американська залога складається з двох дивізій, з усіх європейських союзників єдина Туреччина ще затримала там одну бригаду, а з азійських вільних країн — Сіям одну сотню.

Принципова політична стратегія Москви і Пейпінгу полягає у зберіганні „стану посідання" і, так би мовити, петрифікуванні тих анормальних відносин, які настали у висліді комуністичних агресій в Европі й Азії. Тому Москва й Пейпінґ досі унеможливлюють об'єднання поділених трьох країн — Німеччини, Кореї і В'єтнаму та ліквідацію з-під фактичної окупації всіх сателітних країн, не кажучи про інкорпоровані до СССР балтійські держави. І тому це був би вилім з тієї стратегії, якщо дозволено б Кореї об'єднатися на людських пристойних умовах. Це було б — хоч і пізно — направлення кривди, заподіяної тому многостраждальному народові, й здійснення мрії найбільшого борця за свободу — старенького президента Сигмана Рі. І тому цілий вільний світ і невільний світ з найбільшим заінтересуванням стежить, чим закінчиться ця дипломатична гра.

С. Ю. Процюк

ПУСТОШЕННЯ ГУЦУЛЬЩИНИ

Перед нами на столі дві фотознимки: відомого гуцульського центру Рахова з 1938 року і того ж самого містечка, вміщена в новому виданні т. зв. Великої Совєтської Енциклопедії (БСЭ, том 20, стор. 245). З цієї останньої бачимо, якого жахливого знищення зазнала чудова природа Гуцульщини, її ліси, джерело здоров'я, відпочинку, добробуту та творчого надхнення.

Коли взяти в руки статистичний збірник „Народне Господарство УРСР" (Київ 1957, стор. 57), то побачимо, що в періоді 1948-1957 рр. вирубування лісу на Україні держиться на рівні в два рази більшому, ніж у 1940 році, бо в 1940 р. (себто вже після приєднання західньо-українських земель до УССР) вивіз деревини становив 7,77 мільйона кубометрів, а в 1948-57 рр пересічно аж 14,22 млн. кубометрів річно. А тим часом вже й вируб 1940 р. переступив максимальну норму вирубу по Україні, яка за обрахунками вчених лісовиків виносить 6,20 млн. кубометрів річно. Що ж той говорити про 1948-57 рр., коли цей максимум, який вильчислено з законів здорового лісового господарства, переступлено далеко більше, як у два рази.

Статистичний збірник „Промышленность СССР" (Москва 1957, стор 254-255) розкриває в деталях трагічну картину і показує, що грабунок українських лісів відбувається насамперед коштом ресурсів західньо-українських земель, особливо карпатських областей. Протягом одного 1950 р. вивезено із Станиславівської, Дрогобицької, Закарпатської та Чернівецької областей 9,023 млн. кубометрів деревини. Пізніше „темпи" вирубу незначно меншають (в 1955 р. — 7,974 млн.), і то тільки тому, що поступово вирубуються ліси Волині та зах. Полісся (1,848 млн. кубометрів в 1955 р.) так, що грабунок лісових багатств Західньо-українських Земель обчислюється приблизно на 10 мільйонів кубометрів деревини річно. „Норма" вирубування карпатських лісів у чотири рази більша за раціональну норму вирубу (напр., за норму, стосовану в часах приналежности Закарпатської України до Чехословаччини, хоч уже й та норма була дещо зависока).

Неправдою є, що карпатська деревина йде тільки на покриття українського запотребування, зокрема, на кріпильні шахтові споруди для Донбасу, як то пише совєтська преса. Багато українського лісу іде і в Росію, і таких звідомлень, як, напр., в „Радянській Україні" з 28 вересня 1956 р., в яких мовиться про постачання дубини з Ківерцівського комбінату аж до м. Калініна, можна знайти багато.

Наслідки пустошення карпатських лісів різко позначаються в економіці України. Спеціялісти лісового господарства на еміграції вже звернули увагу ширшого загалу на цю загрозу (доц. О. Парамонів: Доля лісів України, „Укр. Збірник", книга 10, стор. 162-173, Інститут для вивчення СССР, Мюнхен, 1957). Але винищування карпатських лісів має ще два аспекти, куди загрозливіші для нашого народу: зміна кліматичних умовин в Карпатах та сумежних областях, і негативні демографічні зміни серед гуцулів.

Пустошення лісу в Карпатах призвело до того, що цілі гірські хребти світять тепер голизною. Зокрема, страшно виглядають цілі райони Станиславівської області, де діяв ославлений московський бюрократ Ворчіцев (був головою деревопостачального тресту). В нагороду за безоглядне нищення українських лісових багатств Москва затвердила його міністром деревної промисловости України, і в 1955-1956 рр. він поруйнував ще заціліли ліси Закарпатської області. Спеціяльна комісія Академії Наук України, разом з комісіями українського і всесоюзного міністерств сільського господарства, ствердила в 1955-56 рр., що на новоовирубаних хребтах Карпат не росте вже не тільки ліс, але й трава. На позбавлених лісової охорони схилах гір вітер зніс убогі верхні шари родючого грунту, і, щоб повернути схилам принаймні сіножаті та пасовиська (полонини), є тільки одна рада: завезти на зруби грунт з долин. Не треба пояснювати, що таку операцію не тільки надзвичайно важко здійснити, але й коштуватиме вона величезних грошей.

Винищення лісів привело до загострення клімату в Карпатах; причиняється до того в першу чергу ріст насадів вітрів і зменшення снігових опадів, що впливає негативно на всю рослинність. Черемош, Рибниця, Тиса, Прут та їх доплив, позбавлені природної охорони, висихають літом і грозять повенями весною. Бра... ділющих буків, а передусім шпилькових лісів позбавив курортні і відпочинкові місцевості Карпат їхньої колишньої вартости.

Неймовірно жорстоке нищення лісів створило величезну загрозу для самих гуцулів. Як відомо, гуцули займаються в основному тваринницьким господарством (полонинного типу), а в сезоні якраз лісорубством. Тим часом знищення охоронних лісів докруги сіножатей та високогірських полонин привело до зубожіння кормової ро-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Нат. Савченко

ВІЗІЯ

(3)

Пилатова поспішила вниз, а їй назустріч уже йшла літня жінка, закинувши покривалом голову.

— Вероніко, вітай, вітай! — і Пилатова простягла до прибулої руки. Обидві жінки ввійшли через портик в атріюм. Тут було прохолодно, посередині бив водограй, стелю підпирало кілька колюмн, а попід стінами столи м'які, шовком криті лавки. Жінки посідали.

— Вероніко, що примусило тебе пуститися в таку далеку й небезпечну дорогу та ще й в твої немолоді літа? — почала Пилатова.

Та відповіла:

— Імператор тяжко хворий. Він тепер на острові Капрі і дуже мучиться. Я подумала про великого пророка Ісуса Назарянина, що зцілює тяжко хворих. Коли я про це оповіла імператорові, він вислав мене сюди, щоб я попросила пророка прибути до нього. Казав: обіцяй йому все, що тільки схоче.

Пилатова сумно похитала головою.

— Ти спізнилася, Вероніко. Його засуджено на розп'яття. А втім, — додала по хвилині, — поспішай, може ще доженеш похід ...

Вероніка зірвалася з місця й побігла до виходу. Через хвилину її вже несли в лектиці з поспіхом двох дужих маврів. Біля міської брами ще юрба товпилася людей, що не встигли вийти поза місто.

— Іменем імператора, місце для вельможної пані! — закричали провідники Вероніки. Натовп роздався, і Вероніку винесено поза браму, але там вже було таке стовпище, що їй довелося висісти з лектики і йти пішки вгору по крутій, кам'янистій дорозі. Похід з Хрестом посувався дуже повільно, і Вероніка побачила Ісуса. Він ішов, зігнувшися під тяжким хрестом. З його чола, пробитого терном, спливала кров і піт. Гостре каміння на гірській стежці ранило його босі ноги й Христос часто спотикався й зупинявся. Він був знесилений муками й тягарем хреста.

Вероніка вже опинилася побіч Нього. Раптом Він знесилений спіткнувся і впав. Серце жінки розривалося з жалю. Вона миттю зняла з себе хустку і ніжно обтерла обличчя Божественного Страждальця. Христос подивився на неї і мовив тихо: „Будеш благословенна на всі віки. Буде по твойому бажанню".

Коли Вероніка розгорнула хустку, вона побачила на ній відбитку обличчя Спасителя.

Вертаючись до Риму Вероніка заїхала до Пилатової, де була уже й сам Пилат, і показала їм дорогоцінну пам'ятку. Коли Пилатова побачила нерукотворний образ Спасителя, вона скрикнула, звертаючись до свого чоловіка:

— Ти розіп'яв Бога!

Легенда каже, що коли Вероніка прохворила нерукотворний образ Христа перед імператором, Тиберієм, він у тій же хвилині видужав. Вероніка ж стала християнкою і пізніше визнана Церквою як свята.

* * *

Сумний похід посувався помалу на гору. Народ ішов слідом за Христом, розмови велися півголосом. Тут і там чулися ридання, спазматичні викрики, — це плакали жінки, що прийшли з Ісусом із Галилеї. Пречиста Матір Божа була зовсім знесилена, і її вели попід руки, ученик Христа Іоан і Марія Магдалина, яка не відривала очей від улюбленого Вчителя.

— Дочки єрусалимські! — озвався Христос — Не плачте по мені, а плачте по собі й по дітях ваших...

Цілком вичерпаний Спаситель упав. Тоді закликали Симона Киринейського, що вертався з поля, поклали на нього хрест, і він поніс його за Христом.

Ісуса Христа розіп'яли. Він був ще людиною і терпів страшні муки. Набряклі від страждань очі ледве чи що бачили, голова схилилася на бік, а з пробитих рук і ніг текла свята кров. Найвища жертва за гріхи людства звершилася. Сонце погасло і настала тьма. Пуща це шоста година.

Єрусалим потонав у пітьмі. А на Голготі переляканий натовп і всі ті, що глузували з Святого Страждальця, кидалися, немов сліпа отара, на всі боки, щоб утекти з цього страшного місця. Коло хреста залишилися найближчі, між ними Матір Божа, її опікун апостол Іоан і Марія Магдалина, що завмерла, обнявши підніжжя хреста. Лемент і крики переляканого натовпу неслися в повітрі...

А о дев'ятій годині і земля не витримала — струслася — розсипалися скелі. Це Христос віддав духа, закінчивши земну дорогу, щоб на третій день воскреснути й надіслити нас надією на прощення гріхів через Святе Причастя.

— Христос Воскрес! — вітала перша Марія Магдалина апостолів, а ті відповідали:

— Воістину Воскрес!

— це вітання через віки прийшло до нас, і звучить і тепер: „Христос Воскрес!" Вітаємося так і живемо надією, що воскресне й Україна.

(Кінець)

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ЩЕ ХОЛОДНІ...

Ще холодні вітру дотики,
Ва навіть клаптиками сніг —
Та вже шовкові й рясні
Над річкою вербові котики.

Мов безлічно очей, вони —
В блакить, до сонця:
— Розвесняй же!...
Повітря кришталево-свіже —
І хмар бавовняні твани.

І знаєш ти — не сон, не міт —
Десь так за тиждень зелен-травні,
Ото зимі й досталось слави,
Що голі гнізда повні віт.

Нехай холодні вітру дотики,
Ва навіть клаптиками сніг...
Уже шовкові і рясні
Над річкою вербові котики.

ЯРОСЛАВ ГРИМАЙЛО

1950

БОРИС ЮРІЄВИЧ ІВАНИЦЬКИЙ

(В п'яту річницю смерти).

4-го квітня 1958 р. минуло п'ять років від дня смерти визначного громадського діяча та державного мужа, першого українського вченого лісівника і творця української лісової науки — проф. д-ра г. к. Бориса Ю. Іваницького.

На той день Секція УВАН, при співучасті представників Групи Українських Лісників у Дітройті з тов. „ОБУЛІД", влаштувала Жалобні Сходини для вшанування пам'яті Покійного.

Вступне слово виголосив голова Секції проф. Іван Розгін. Він підкреслив вагу моменту і урочистість Сходин та з'ясував зібраним, в чому лежить важливість довголітньої праці і діяльности проф. Б. Іваницького. Він підніс маркантні моменти з його життя, відповідно їх ілюструючи. Промовець був довгі роки приятелем і співробітником пок. професора і тому мав змогу краще його пізнати. Він підкреслив незвичайні риси його характеру, як муравлину працьовитість, витривалість і педантичність у кождій праці, високі вимоги і строгість супроти себе, а вирозуміння і толеранцію для інших. Те найвище становище в громадській, політичній і науково-педагогічній ділянках, був головою і почесним членом багатьох установ і організацій, — здобув собі Б. Іваницький своєю невсипучою, довголітньою працею і трудом, великим вкладом енергії. Це є й його виключна заслуга. Промовець зазначив, що на протязі останніх п'яти літ відбулося багато сходин і імпрез в честь Б. Іваницького, та ці останні мають особливе значення, і ми їх мусимо відзначити тривалим способом. Секція УВАН в Дітройті плянує видати ще цього року монографію про Б. Іваницького. Вкінці промовець візвав присутніх повстанням з місць і однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять Покійного.

Другою точкою програми була доповідь інж. Ярослава Зубаля на тему „Борис Ю. Іваницький — вчений лісівник". Доповідач на вступі згадав з жалем, що так ненадійно п'ять років тому відійшов від нас той, що все своє життя боровся за покращання долі свого поневоленого народу. Вістка про його смерть розійшлася скоро по всьому вільному світі, та не дійшла, мабуть, на рідну Україну, в рідні українські ліси, для котрих стільки труду і праці приніс Покійний. Життя закінчив на чужій і гостинній, вільній землі Вашингтона. До кінця життя жив думкою вернутися на рідні землі і служити Українській Справі."

Доповідач згадав про деякі моменти з життя Покійного, що мали вплив на вибір професії і його дальшу науково - лісівницьку діяльність. Знаменним є те, що першу науку побирав від своєї матері. Крім науки в середній реальній школі, займався ще самоосвітою, що мало вплив на розвиток його світогляду. Молодий студент вибрав Лісовий Інститут, як каже сам про себе, із-за нахилу до усамітнення і любови до природи. Та він, мабуть, ще розумів, що лісівницька ділянка так важлива для народу, у нас занедбана і неопрацьована, потребує піонерів для поставлення її на належній висоті. Він вибрав той фах, хоч знав, що тут не чекають його вигоди, а труднощі будуть великі. Від 1902 р. до революції працював в лісах України і короткий час поза її межами. За той час набув великого лісокультурного досвіду. В 1917 р. організував Лісовий Відділ при Генеральнім Секретаріяті, а пізніше Лісовий Департамент при Міністерстві Зем. Справ і став його директором. Організував Всеукраїнську Лісову Спілку. Приймав участь у з'їздах в Ген. Секр. в лісових справах. В межах укр. території обчисляв площу лісів України з розподілом на губернії. По виїзді на еміграцію в 1921 р. працював як один з основників Укр. Госп. Академії і УТГІ в Подєбрадах а потім в Німеччині, де був чинний як професор, декан і ректор тих шкіл.

Та найважливіша його наукова лісівницька праця. Німецька лісова наука мала своїх Гартіга і Котту вже в початках 19-го сторіччя, а в 1837 р. Гундесгаген видав енциклопедію лісознавства в Тюбінґені. А в сто років пізніше в 1936-39 рр. появилася монументальна двотомова праця Б. Ю. Іваницького п. з. „Ліси й лісове господарство на Україні", яку за опінією проф. П. Нікишина можна вважати енциклопедією українського лісівництва. Б. Іваницький видав багато наукових праць на лісівницькі теми: 7 наукових, друкованих праць, 24 наукові статті, 11 брошур і підручників, 4 переклади з чужих мов. Важливе, що деякі свої статті друкував в чужих мовах (нім., англ., і чеській), та цим виносив українську лісову науку на міжнароднє форум і популяризував між чужинцями. Разом усіх праць 46 чисел це дорібок для українського лісівництва дуже великий. У своїх працях він відкривав нам правдивий образ українських лісів та їх історичне, стратегічно-оборонне, колонізаційне і господарсько - економічне значення. Він відкрив великі скарби народного майна та заразом вказував, як його охороняти і зберегти для прийдешніх поколінь. У цьому його безмірна заслуга.

Що ж ми зробили для увіковічнення пам'яті такого великого Лісівника і Громадянина? Щоб виявити свою вдячність і пошану для нього, треба видати книжку, монографію про його життя і діяльність. З апелем в цьому напрямку звернувся при кінці своєї мови доповідач до приявних.

Дальшою точкою вечора були спомини про Покійного. Слово забирали: д-р І. Розгін, д-р Перейма, інж. І. Панчак, інж. Я. Зубаль і інші.

В дискусії обговорено справу видання монографії. Д-р Розгін поінформував присутніх, що матеріяли до друку майже повністю готові, і є видавництво, що погоджується взяти на себе видання. Це Секція УВАН в Торонто, в Канаді, яка вже видала кілька книжок про наших визначних людей. Залишається справа коштів видання. Місцева Секція УВАН не має своїх фондів, а ціна одної сторінки видання виносить 6 дол. На цьому місці звертаємося до колишніх учнів пок. Б. Іваницького, українських лісників у першу чергу, а дальше до його колишніх приятелів, знайомих і симпатиків, прийти з поміччю в цій справі і взяти на себе видання одної чи більше сторінок. Це буде найкращий і тривалий пам'ятник для пок. проф. Бориса Ю. Іваницького.

Звертатися просимо на адресу: Проф. І. Розгін, 1460 W. Philadelphia St., Detroit, Mich.

Я. Зубаль.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Йонкерс, Н. Й.

Загальні Збори Осередку СУМА

2-го березня ц. р. в приміщенні сумівського дому при 417 Непперган Евню відбулися 8-мі Річні Загальні Збори Осередку СУМА ім. 30-е червня в Йонкерсі. Зборами керувала Президія в складі: С. Гаврилюк — голова, С. Гель — заступник голови, О. Щур — секретар, О. Дашко і М. Шпак — члени. Привіт Зборам склали: Г. У. СУМА (В. Костик), місцевий Відділ ООЧСУ (С. Гаврилюк), Т-во б. Вояків УПА (І. Романчик). За уступаючу управу звітували: М. Шашкевич — голова, С. Курило — секретар, В. Коцур — фінансовий референт, С. Ревак — реф. Ю-ва, А. Каніщак — реф. кольпортажі. За Контрольну Комісію звітував Ю. Ковальчик. У звітах належно віддзеркалено стан і діяльність Осередку на протязі звітного року. Подано не лише кількість діючих гуртків, але навіть загальне число годин, витрачених на сходини, проби, гутірки і. т. п. Під час дискусії було стверджено, що старше громадянство досить позитивно ставиться до справи виховання Юнацтва СУМ-у. При Відділі ООЧСУ вже від року діє зорганізований Жіночий Клюб, який поставив собі завдання допомагати морально й матеріяльно виключно справам виховання молоді. Влаштування „Ялинки" та двох діточих розвагових імпрез, асиґнація певної грошової суми на фонд сумівського дому говорять самі за себе. Не можна недоцінювати праці мґр. В. Черевка, який доложив і докладає багато зусиль над зорганізуванням і провадженням хору малечі (7 до 11 рр). Згаданий „хор" вже дав свій перший виступ 19-го січня на влаштованій Жіночим Клюбом „Ялинці", де виконав дуже гарно, як на перший раз, три колядки.

Числовий стан Юнацтва — 68, з того юначок — 44, юнаків — 24. Різних сходин в Осередкові відбулось 44, з того сходин Ю-ва з пробами включно — 29. Осередок бере активну участь у діяльності місцевої української громади та являється співвласником двох будинків, якими рядить Комітет Сумівського Дому, в склад якого входять три організації, а саме: Відділ ООЧСУ, Т-во б. Вояків УПА та Осередок СУМА. Збори уділили абсолюторії уступаючій Управі О-ку із вирізненням дд. С. Ревака, М. Шашкевича та С. Курила, які в звітовому році поклали найбільше праці для сумівської справи. На біжучий діловий 1958-59 рік вибрано керівні органи в такому складі: Управа Осередку: Василь Коцур — голова, Лука Шморгай — заступник голови та реф. інфор., Степан Курило — секретар, Осип Щур — орг. реф. С. Ревак — реф. Ю-ва, Володимир Бек — фін.-госп. реф., М. Шашкевич — культ.-вих. реф., Андрій Каніщак — реф. сусп. опіки, Іван Романчик — реф. зовн. зв'язків, Роман Глушко — спорт. реф., Йосафат Дудар і Михайло Зварич — члени. Контрольна Комісія: Юрко Ковальчик — голова, Григорій Булат — застп. голови, Микола Баль і Петро Шкафаровський — члени. Збори прийняли 7-ох нових членів, які будучи запрошеними як гості на Заг. Збори, подали свої заяви про прийняття їх в ряди СУМ-у. Збори між іншим рішили зобов'язати Управу Осередку звернути найбільше уваги на діяльність Відділу Юнацтва, намагаючись зорганізувати при Осередкові Виховну Раду. До позитивних сторін цьогорічних Заг. Зборів О-ку слід відмітити відповідну підготовку вибору керівних органів. Можна надіятись, що молодь, згуртована в Осередкові СУМА ім. 30-е Червня в біжучому році помножить свої зусилля в праці. Тому остається побажати керівним органам та всьому членству здоров'я і успіхів у праці.

Л. Ш.

Сан Франсіско, Каліф.

Шевченківське Свято

30-го березня ц. р. у Сан Франсіско відбулася Академія в честь Т. Шевченка, що її урядив об'єднаний комітет усіх товариств на терені Сан Франсіска. Головне виконання свята перебрала на себе місцева „Рідна Школа" під проводом проф. З. Панасенка. Реферат учениць М. Іськів та А. Жарської дав змогу слухачам зобразити собі епоху творчости поета. Вірші, які доповнювали зміст реферату, деклямували діти „Рідної Школи", які рівнож відспівали „Заповіт" та пісню Гайворонського „Поклін Тобі, Тарасе". Панна Л. Петренко дуже гарно з чуттям відспівала декілька пісень до слів Т. Шевченка. П. А. Віролюбович вміло висловив поетові „Думи". Одначе найприємнішою несподіванкою Свята була поява на сцені нашої відомої співачки п. Євгенії Мозгової - Винниченко, що саме кілька днів перед концертом була покликана з Денверу, Колорадо, до Сан Франсіска в справі прийняття до місцевої опери. Організатори запросили п. Є. Мозгову до участи в Академії. Запрошення вона прийняла та відспівала „Три шляхи" і „За думою, дума" — Степового. На загальне бажання присутніх в другій частині Свята п. Є. Мозгова відспівала власну композицію „Україна". Фортепіяновий супровід виконала п. М. Е. Жарська. Щиро дякуємо п. Є. Мозговій за участь в нашій Академії, та бажаємо, щоб їй пощастилося дістатись до місцевої опери. Організатори Свята сердечно дякують усім, що причинилися та допомогли морально чи матеріяльно це наше велике Свято відсвяткувати.

С. Ф.

Дітройт, Миш.

Українсько - Американський Осередок

Українсько - Американський Осередок (УАО) в Дітройті сповняє велику ролю в громадському житті міста. Згаданий Осередок є власником великого будинку при вул. Карпентер в Дітройті з великою залею для вистав, зборів і всяких імпрез більшого значення, з меншою залею для імпрез меншого розміру та з кількома дальшими кімнатами для громадського вжитку. В будинку УАО міститься одинока в місті українська Читальня, де можна знайти майже всі головні часописи і видавництва в ЗДА і Европі. Управа УАО віддає свої приміщення безкоштовно, або за малою оплатою, українським організаціям на численні засідання і з гостинности УАО користають українські організації міста у великих розмірах. Тому назва організації відповідає вповні дійсності.

15-го березня ц. р. відбулася у великій залі УАО урочиста інсталяція нововибраних Управ УАО і Українського Жіночого Т-ва „Просвіта", яке діє при УАОсередку, получена з бенкетом для членів згаданих організацій і запрошених гостей. Після відкриття урочистости численна публіка вислухала з увагою вступну промову заслуженого для розбудови інституції, довголітнього голови УАО, Василя Довганя. Провід бенкету передано в руки тостмайстра Василя Цимбаліста, який представив учасникам бенкету видніших українських підприємців міста та подав членів нової Управи УАО та Жіночого Т-ва „Просвіта". До нової Управи увійшли: Екзекутива: голова — Василь Довгань, заступники голови — Степан Віхар і Микола Онисько, рекордовий секретар — Василь Кравець та фінансовий секретар — Михайло Казимирів. Рада Директорів: Микита Ковальчук, Юрій Федоришин, Микола Залеський і Антін Когут. Контрольна Комісія: Максим Головчак — голова, члени: д-р Антін Заплітний, Сава Борук, Іван Шидловський і Михайло Скочиляс. Нову Управу Укр. Жіночого Т-ва „Просвіта" представила зібраним дотеперішня голова Т-ва Текля Довгань в такому складі: Меланія Діcяк — голова, Параня Нагірна — заст. голови, Антонія Борух — рекордова секретарка та Текля Довгань — фінасова секретарка. До Контрольної Комісії увійшли: Р. Цебринська і Марія Стойко. Привіт для нових Управ зложив від Відділу Т-ва „Самапоміч". Об'єднання Українців в Америці, голова Дітройтського Відділу д-р Олександер Марітчак. Перебіг бенкету був фільмований, а після бенкету відбувся показ барвистого фільму з американської історії „Людина без батьківщини" та фільму з минулорічного бенкету.

О. М.

● Совєтський громадянин невідомої ближче професії, П. Купалов, застрелив сернюка в забороненому для полювання сезоні, але мав „пеха": заздрісні сусіди донесли на нього команді. Його арештували, як „шкідника" і засудили на 5,650 рублів кари.

Морфі оптиміст щодо французько-туніського спору

Об'єднані Нації. — Американський дипломат Роберт Морфі, який діяв в імені ЗДА разом з англійським дипломатом Геролдом Білі, що репрезентував Англію, у місії посередництва між Францією і Тунісією у спорі з приводу збомбардування прикордонної туніської місцевости, — вернувся вже до Америки. Французький парлямент, який відкинув запропоновану тими дипломатами плятформу для полагодження конфлікту, фактично здискредитував посередництво ЗДА і Англії. Однак Роберт Морфі висловився оптимістично перед американськими журналістами щодо дальших виглядів Франції і Тунісії. Він заперечив, наче б його місія скінчилася невдачею. Мовляв, завдяки тій місії Франція і Тунісія краще знають взаємні позиції. Свою посередницьку місію Роберт назвав „перерваною", а не „закінченою", дармащо він покищо не збирається вертатись до Европи. Він заявив, що дальший розвиток французько-туніських взаємин передусім залежатиме від того, який буде новий уряд Франції, але хвалив дуже туніського президента Бургуїбу за його добру волю і співпрацю при шуканні компромісу. Роберт Морфі не складатиме звіту з своєї місії перед Радою Безпеки, яка 18-го лютого ц. р. відступила від розгляду скарги Тунісії проти Франції з уваги на проголошене американсько - англійське посередництво. Він не знає тепер, чи ця справа знов вирине в Раді Безпеки, але, на всякий випадок, інформував про неї американського амбасадора при ОН, Генрі Кебота Леджа.

● **Варшава уперше** за останні два роки вдекорувалась червоними прапорами й совєтськими державними серпами та молотами, а вся преса — з наказу польської компартії — вперше одностайно вмістила статті, що прославляли польсько-совєтську „приязнь". Причина: приїзд до Польщі на однотижневі відвідини „президента" СССР, 77-річного Клемента Ворошилова. В його почеті знаходиться мадам Єкатеріна Фурцева, яку закордона преса називає „найбільш впливовою приятелькою Хрущова".

Ділимося глибоким смутком з Друзями і Знайомими, що у Великодну Суботу, дня 12-го квітня 1958 р., о год. 2-ій ранку відійшов від нас на вічний спочинок

НАШ УЛЮБЛЕНИЙ МУЖ, ТАТО і ДІДУСЬ

св. п. проф. Олександер КОЛІСНИЧЕНКО

Господь покликав Його несподівано на 66-ім році енергічного і працьовитого життя.

Молимо Всевишнього, щоб за Його кришталічно чисте життя, безмежну любов до своєї церкви та щиру відданість Українському народові, прийняв Його душу у Царство Небесне і дозволив Йому молитися за нас усіх, яких він кохав понад усе на світі.

Нехай Його вічний сон буде безтурботним, а земля чужини буде Йому легкою.

Тяжким горем пригноблені:
дружина — ТАТЯНА
донька — НАТАЛІЯ ФЕДИНЯК
зять — СТЕПАН ФЕДИНЯК
внуки — ЮРІЙ, ЗЕНОН, МАРТА

ПУСТОШЕННЯ ГУЦУЛЬЩИНИ

(Закінчення зі стор. 2-ої).

слинности, а тим самим зменшило практичні можливості тваринництва. Зменшення території існуючих ще лісів обмежує, звичайно, запотребування на робочу силу для вирубок в майбутньому. Ба що більше, знищення букових лісів у Карпатах (а бук виростити наново надзвичайно важко, бо молодий бук росте тільки під охороною корон дорослих буків, живлячись ґрунтом, який, щоб нагромадитись в потрібній кількості, вимагає тисячоліть) підірвало базу виробництва меблі в карпатських районах. Таким чином перед гуцулами виросло мариво безробіття і голоду. Створивши ж навмисно умовини, які привели до такого стану, Москва придумала вже заздалегідь спосіб „виходу" з нього, а саме плянує виселити гуцулів з Гуцульщини.

Якийсь малорос Л. О. Олесневич вже навіть опублікував детально розроблений плян такого виселення (див. статтю: Раціонально використати трудові ресурси колгоспів карпатської зони УРСР, Вісник Академії Наук УРСР, ч. 6, 1957, стор. 23-27). Олесневич мотивує потребу виселення гуцулів якраз тими факторами, які постали внаслідок винищення лісів, а також насильної колективізації гуцульського села. Так, в 1955 р. на одного працездатного гуцула припадало в середньому 157 вироблених трудоднів. Олесневич нарікає, що більшість гуцулів працює лише на сезонних роботах: сінозаготівлі та лісозаготівлі, для переважної ж більшости працездатних жінок у колгоспах ніякої роботи немає. Ні словом не згадує Олесневич про те, що гуцули живуть у верхах, їхні садиби віддалені від центру села на десятки, а інколи кілька десятків кілометрів, і „виходити їм на колгоспну роботу", як привчив уже совєтський терор колгоспників у Наддніпрянщині, просто фізично неможливо. Тому не дивно, що в 1955 р. 45 тисяч гуцулів (8.5 відсотків карпатської зони) зовсім не брало участи в господарстві „артілей", а 186 тисяч, себто більше як третина населення зони, не виробили „обов'язкового" мінімуму трудоднів. Те, що перед гуцулами стоїть мариво голоду Олесневича не турбує, — про це виразно говорять його ж власні обрахунки, згідно з якими в Жаб'ївському районі на одного працездатного гуцула видавали за його цілорічну працю в колгоспі (1955 рік) смішно мізерну суму 463 крб. грошей і ані однісінького кілограма зерна. (На Гуцульщині сколективізований селянин одержує лише 3 кг. сіна на трудодень, і не одержує навіть картоплі, хоч тоді, коли закладали колгоспи, встановили для принади норму: 2 кг. картоплі, 5 кг. сіна та до 40 крб. грішми за трудодень).

Зрозуміло, що за таких умовин гуцули відхрещуються від колективізації як від чуми, і не зважаючи на совєтський терор, ще й у 1955 р. тільки в 12 районах Станиславівської области було понад 23 тисячі одноосібних господарств, себто за ціле десятиріччя колективізацією охоплено лише 50% господарств. У цьому факті, між іншим, треба шукати мотивів пустошення карпатських лісів як одного із засобів створити навмисно такі умовини, які зламали б опір гуцулів.

Закінчення статті Олесневича говорить виразно про цілі большевиків, і ми наводимо його в цілості: „Резерви робочої сили карпатської зони можуть і повинні бути використані в основному поза межами зони. Цього вимагають загальнонародні інтереси, зокрема велике будівництво, яке розгорнулось на сході країни. Виїзд частини колгоспників з малоземельних гірських колгоспів сприятиме організаційно-господарському зміцненню цих колгоспів. Колгоспники, які залишаться, матимуть можливість активніше брати участь в розвитку артільного господарства, підвищувати продуктивність праці, виробляти трудодні і цим самим поліпшувати свій добробут".

Виразніше совєтських плянів щодо Гуцульщини не можна було розкрити. Той самий Хрущов, який проливав крокодилячі сльози над сталінським проєктом виселення українців з України, з легким серцем посилає сотні тисяч української молоді на „освоєння цілинних земель" в жорстоких умовах Середньої Азії, пошле також сотні тисяч гуцулів на „новобудови" Анґарського чи Братського гідровузлів у Сибіру чи на залізорудні шахти Кустанайської области в Казахстані.

Доводиться жаліти лише, що наше еміґраційне суспільство не завжди звертає належну увагу на загрозливі зміни, які проходять на рідних землях. Якщо йде про Гуцульщину, то в нас є багато сентименталізму до гуцульських писанок, вишивок, килимів, дерев'яних мистецьких виробів, кераміки, коломийок тощо. Але на цьому наш інтерес до Гуцульщини не повинен вичерпуватися.

Бомбовики Стратегічної Летунської Команди мають 15-мінутове поготівля

Вашингтон. — Бомбовики Стратегічної Летунської Команди від кінця листопада 1957-го року мають наказане 15-мінутове поготівля. Давніше поготівля могло тривати дві до шістьох годин, бо стільки треба було на те, щоб комуністичні літаки запримічені алярмовими станицями, могли наблизитися до кордонів ЗДА. Коли СССР повідомив 20-го серпня минулого року про вдалі проби керованими ракетами, американські бомбовики Стратегічної Летунської Команди мусять бути готові до атаки вже 15 мінут після повідомлення про вилет комуністичних ракет. В головній кватирі Стратегічної Команди в підземній базі в Омазі, Небраска, техніки відбирають всі радарові повідомлення та сиґнали з цілого світу. На випадок якоїсь неясности, команда видає відповідні накази ескадрильям бомбовиків. Перед вилетом бомбовики мусять дістати два сиґнали: один сиґнал — летіти над Атлантик або над Арктику, щоб ствердити дійсний стан. Досі ще не було другого сиґналу, бо він означав би вже дійсну війну.

8 африканських країн підтримують змагання Альжиру

Аккра. — Конференція міністрів закордонних справ вісьмох африканських держав, яка відбувається в столиці муринської держави Ґана, — прийняла резолюцію, в якій визнає право до самостійности Альжиру та вбачає в повстанській організації Альжирський Національний Фронт Визволення — єдиного управненого репрезентанта альжирських арабів. Ця конференція звернулась із закликом до Франції визнати право самовизначення для Альжиру та вступити в безпосередні переговори з альжирськими націоналістами, щоб остаточно закінчити тамошню війну та покласти тривкі підвалини для північно-африканського миру. У тій конференції беруть участь З'єдинена Арабська Республіка, Ґана, Тунісія, Марокко, Судан, Лібія, Етіопя і Ніґерія. Три репрезентанти згаданої підпільно-націоналістичної організації взяли участь в конференції, як інформатори про ситуацію в Альжирі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Т-во ім. Тараса Шевченка, Від. 291, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в неділю, 27-го квітня 1958 р., о год. 2:30 по пол. в УНДомі під ч. 2255 W. 14th St. Проситься всіх членів та членкинь прибути на ці збори, бо маємо багато справ до полагодження. — В. Гузіль, секр., кас.

Коли Ви вважаєте себе політичним еміґрантом — амбасадором України, то знаєте про великий вклад Українського Народного Союзу в змаганнях за права України та українців, Ви напевно свідомі обов'язку бути членом цієї організації.

Фолсом про недостачу клясових приміщень і кваліфікованих учителів

Вашингтон. — Секретар здоров'я, виховання й добродійности Маріон Б. Фолсом у своїй промові на зборах Крайової Жидівської Ради для Справ Добродійности заявив, що американці не дуже турбуються тим, що „нашим публічним школам недостає більше як 140,000 клясових приміщень і коло 135,000 кваліфікованих учителів". Внаслідок такого стану „мільйони дітей не мають потрібної нагоди до навчання кожного дня", і тих втрачених днів ніколи не можна буде надолужити, і тратять на тому не тільки діти але й громадянство. На думку Фолсома видатки на всі роди шшкільництва виносять тепер коло 20 більйонів долярів, але через 10 років вони збільшаться до 25 більйонів. Фолсом сказав, що „найбагатша нація в світі", повинна соромитися того, що учителі в каледжах дістають пересічно платні по 6,000 долярів річно. В 20 стейтах річна платня учителів у публічних народних і середніх школах виносить пересічно 2,500 до 4,000 долярів. Секретар виховання закликав Конгрес, щоб ухвалив законопроєкт, про федеральну допомогу школам в сумі одного більйона долярів. Батьки студентів в академічних школах турбуються тим, що від 1940-го року оплати за навчання в каледжах майже подвоїлися, і те збільшування продовжуватиметься і до 1970 року вони збільшаться знову на два рази в порівнянні з теперішніми оплатами.

ГРЕКИ ВІДЗНАЧИЛИ 137 РОКОВИНИ СВОЄЇ САМОСТІЙНОСТИ

Ню Йорк. — В Ню Йорку 20,000 американських греків відзначили 20 квітня 137-роковини грецької самостійности, яка сталася в 1821 році, коли Греція здобула була волю від тодішньої Оттоманської імперії — Туреччини. Параду вів сам губернатор Ню Йорку, Аверел Гарриман, а за ним ішли в поході посадник Ню Йорку Роберт Ваґнер, сенатор Джевітс, Кармін де Сапіо і стейтовий генеральний прокуратор Лефковіц. Греки демонстрували в обороні Кипру, домагаючися „самовизначення для цього острова.

● **Генеральний директор** Міжнародної Організації Праці п. Д. Морс побував дня 8 квітня ц. р. в Києві. Приймали його представники Ради міністрів Української ССР Н. Кальченко, І. Сенін та Л. Паламарчук. Відвідав Морс теж предсідника „професійних союзів" УССР К. Москальця. З Києва поїхав Морс до Москви.

В Італії цікавляться більше футболем, як виборами

Рим. — В минулу неділю відбулось по всій Італії кругло 15,000 партійно-політичних зібрань, зв'язаних з кампанією перед парляментарними виборами, які відбудуться 25 і 26 травня . р. Однак загальне ствердження таке, що в краю панує апатія і мінімальне зацікавлення виборами та політичними гаслами і програмами суперницьких партій. Коли в самому Римі партійно-політичні віча світили пусткою, а пропаґандивні вози й інші імпрези викликували мінімальне зацікавлення, то на футбольному грищі, де змагалися дружини копаного м'яча з Турину і з Неаполю, були непроглядні маси народу. І на ніодному політичному вічу не було ніякого інциденту, зате на тому футбольному змаганні прийшло між глядачами до бійки, в яких кільканадцять осіб було ранених. Комуністи возять вулицями величезного совєтського „спутніка" з живою собакою всередині. Галасливу і різнородну кампанію веде Ахілле Лявро, мільйонер, колишній псадник Неаполю, який оснував нову партію, для якої хоче здобути бодай десяток мандатів.

Посмертні Згадки

НИКОЛАЙ ЦУЦИК, член Т-ва ім. І. Франка, Відд. 271 УНСоюзу в Елмайра, Н. Й., помер 4-го квітня 1958 р., на 38-му році життя. Покійний полишив у смутку батька, матір та брата, які були першими засновниками згаданого Відділу і по сьогодні є його членами. Похорон відбувся 7-го квітня 1958 р., з пох. заведення до греко-кат. церкви св. о. Миколая, при участі Родини та Членів УНСоюзу. Тлінні Останки похоронено на цвинтарі св. о. Миколая. — В. П. П.!
І. Чопко, секр.

МАРІЯ ЯРЕМА, членкиня Українського Клюбу, Відд. 309 УНСоюзу в Сиґінав, Миш., померла 2-го квітня 1958 р., на 73 році життя. Покійна походила з м. Стрий, Зах. Україна. Полишила у смутку 2 синів і 4 доньки. Похорон відбувся 5-го квітня, з пох. заведення до Бабтіст церкви св. Івана, при участі Родини, Членів, і Знайомих, а опісля на цвинтар Монт Олівет в Сиґінав, — В. Й П!
П. Кобас, секр.

Проф. д-р **ПОЛІКАРП ГЕРАСИМЕНКО**, член 287 Відд. УНСоюзу „Сини України" в Джерзі Сіті, Н. Дж., визначний науковець, проф. УВУ в Празі та останньо Нюйоркського Університету, помер в дні 6-го квітня 1958 р., на 58 році життя. Покійний народився в 1900 році в Одесі, Україна. Залишив у своїй науковій спадщині багато праць, був дійсним членом Наукового Т-ва ім. Шевченка. Полишив у смутку дружину Анну. Похорони відбулися 9-го квітня 1958 р., з української православної церкви при 14-ій вул. в Ню Йорку. — В. Й. П!
Т. Литвинюк, секр.

ГЕЛЕН ПЕКАРСКИ, членкиня Т-ва „Згода", Відд. 294 УНСоюзу, в Ровей, Н. Дж., померла, дня 29-го березня 1958 р. Покійна народилася 1893 р. в ряшівськім повіті. До УНСоюзу вступила 1926 року. Полишила в глибокому смутку сина, зам. доньку й 6 внуків. Похорон відбувся 31 березня 1958 р., при участі Родини, Членів Відділу та Знайомих, на католицький цвинтар в Ровей, Н. Дж. — В. Й. П!
Я. Салій, секр.

ТАРЗАН, ч. 4046. Він не може не вцілити!

TARZAN COLLAPSED, HEAD REELING; BUT SOON THERE CAME A STRANGE SENSE OF CLEARNESS--
THE BLOW HAD LIFTED THE CLOUD FROM HIS MEMORY! MORE DETERMINED THAN, EVER, HE AROSE--
BUT TOO LATE! HE STOOD DIRECTLY WITHIN LINTON'S GUNSIGHTS. " AND NOW, WILD MAN, " HE SNEERED, " I'LL MAKE SURE YOU ARE DEAD! "

Тарзан, схиливши голову, упав непритомний; але швидко свідомість його прояснила...

Удар підніс хмару з-над його пам'яті! Він підвівся, рішучіший як будь-коли...

Але запізно! Він стояв саме проти скерованої на нього рушниці Лінтона. — А тепер, дикуне, — глузував той — я вже напевно тебе вб'ю!